

SZÜLŐI TÁJÉKOZTATÓ

REGULÁCIÓS PROBLÉMÁK ÉS SZÜLŐ - CSECSEMŐ/KISGYERMEK KONZULTÁCIÓ

Fókuszban az alvás, táplálás, megnyugtató, az együttműködés és a viselkedés nehézségei

MIRŐL SZÓL A PROGRAM?

Programunk célja, hogy segítséget nyújtsunk a szülőknek 2-60 hónapos gyermekük viselkedésének jobb megértéséhez, a táplálás, alvás, megnyugtató, valamint az együttműködés és a viselkedés szabályozása terén.

Ezeknek a területeknek a **kapcsolati szemléletben történő vizsgálata** különösen fontos olyan problémák esetén, ahol a szülők nehézségekkel küzdenek a gyermek együttműködése, játéka, táplálása, alvása, vagy megnyugtatója terén, illetve amikor aggódnak gyermekük készségei, képességei, és fejlődési üteme miatt. Az általunk kidolgozott, interakciók elemzésén alapuló, a kapcsolat sajátosságait középpontba helyező vizsgálat és segítségnyújtás olyan tanácsadási forma, amely **beépíti a videó használatát a szülőkkel folytatott konzultáció folyamatába. A vizsgálatok és konzultációs alkalmak videóra rögzítése és a felvételek felhasználása a konzultáció tervezéséhez és vezetéséhez elengedhetetlen része a konzultációs programnak.** A konzultációs folyamat részeként a szülőktől általuk **otthon készített videofelvételeket** is kérünk, amelyeket **a szülőkkel közösen tekintünk meg és elemzünk.** A videofelvételek közös megtekintése és elemzése a hagyományos tanácsadáshoz képest hatékonyabb módszert kínál a gyermek szabályozási nehézségeinek megoldáskeresésében.

KIKNEK JAVASOLT A PROGRAM?

Regulációs problémák, zavarok 2 - 60 hónapos tipikusan fejlődő gyermekeknél

Az utóbbi évtizedekben egyre gyakrabban jelennek meg csecsemő- és kisgyermekkorban az alkalmazkodás különféle területeit érintő ún. regulációs problémák, súlyosabb esetben zavarok. Olyan viselkedési tünetekről van szó, amelyeknek orvosilag kimutatható oka nincs, mégis a gyermeknél **az evés (táplálás), alvás, megnyugtathatóság, az együttműködés, vagy a viselkedés szabályozása** terén huzamosabb (több héttől néhány hónapig, akár évig tartó) nehézségek lépnek, vagy léptek fel.

Fejlődési elmaradás és szabályozási probléma - 2 - 60 hónapos gyermekeknél

Amikor a gyermek valamely **fejlődési területen** (mozgás, kommunikáció, gondolkodás) **életkorától elmarad**, a fejlődési elmaradás, vagy eltérő fejlődés tüneteire gyakran épülhetnek rá szabályozási problémák, vagy regulációs zavarok, amelyek **az együttműködés, a viselkedés szabályozása, valamint a táplálás és a megnyugtathatóság** terén okozhatnak nehézséget a gyermeknek és a szülőknek.

Ezeket a zavarokat többségében az okozza, hogy a gyermek viselkedése, jelzései nem mindig egyértelműek a környezete számára, ezért sokkal nehezebb kialakítani a gyermek igényeinek megfelelő szabályozási mintákat. A konzultáció ilyenkor a szülőknek segítséget jelenthet a gyermekkel való együttműködés harmonizálásában.

Amikor a szülő nem tudja eldönteni, hogy szabályozási problémával áll-e szemben vagy sem.

2 - 60 hónapos, tipikusan és eltérően fejlődő csecsemők és kisgyermekesek esetén is a szülők gyakran lehetnek bizonytalanok abban, hogy gyermekük viselkedése az alvás, táplálkozás, együttműködés, játék, vagy viselkedés szabályozása terén problémás-e vagy sem. A konzultáció és az ehhez kapcsolódó interakciós vizsgálataink ilyenkor elsősorban ***felmérő jellegűek*** és abban nyújtanak segítséget a szülőknek, hogy gyermekük viselkedését jobban értsék, illetve esetleges aggodalmaikra, kérdéseikre választ kaphassanak.

MILYEN VIZSGÁLATOKAT VÉGZÜNK?

A programban a *szabályozási problémákkal összefüggő* kapcsolati helyzeteket mérjük fel az alvás, etetés, gondozás és megnyugtató játék-, és feladathelyzetekben. A vizsgálati szakaszban a szülőkkel való beszélgetésen és a probléma feltárásán túl a gyermek viselkedését - a probléma jellegétől függően - ***többféle kapcsolati szituációban*** figyeljük meg és mérjük fel. A ***szülő(k) aktív jelenléte mindvégig fontos része a vizsgálatoknak***. A vizsgálatok során a szülők megfigyelhetik, hogyan viselkedik gyermekük számára új helyzetekben, hogyan old meg különböző feladatokat, milyen egyéni stratégiái és megoldásmódjai vannak különféle szituációkban. ***A szituációkat videóra rögzítjük***. A felvételek megbeszélése és a ***szülővel történő közös elemzése, értékelése*** fontos része a vizsgálatoknak.

Olyan esetekben, ahol felmerül az eltérő fejlődés gyanúja, a kapcsolati és problémamegoldó vizsgálatok komplex, ***a fejlődés több területét is érintő vizsgálatokkal is kiegészülhetnek***. A kapcsolatdiagnosztika fókuszja ebben az esetben is a ***gyermek együttműködési és szabályozási készségeinek és problémáinak, erősségeinek és gyenge pontjainak*** feltérképezésére irányul.

HÁNY ALKALOMBÓL ÁLL A VIZSGÁLATI SZAKASZ?

A vizsgálati szakasz, a probléma jellegétől függően ***3-5 (alkalmanként 60-90 perc) találkozásból áll***, ami magába foglalja a probléma feltárását a szülővel (szülőkkel), a vizsgálatokat és a kapcsolatdiagnosztikai profil eredményeinek megbeszélését.

MILYEN SEGÍTSÉGET AJÁNLUNK FEL A VIZSGÁLATOK UTÁN?

A vizsgálatokat a probléma mélységétől függően 3-10 alkalmas, a probléma feloldását célzó ***szülő - csecsemő/kisgyermek konzultáció követheti, a gyermek és a szülő(k) részvételével***. Ennek célja, hogy a vizsgálati szakaszban feltárt

kapcsolati profil - azaz a gyermek erősségeinek és gyenge pontjainak - alapján a szülőkkel közösen találjuk meg a szabályozási nehézségek megoldásához a kulcsot. A konzultáció a szülőket abban segíti, hogy jobban értsék, könnyebben értelmezzék gyermekük viselkedésének kritikus pontjait, ezáltal hatékonyabban tudjanak számukra nehezebb helyzeteket is kezelni, valamint harmonikus együttműködést létrehozni gyermekükkel az addig problémás területeken is.

PROGRAMUNK KUTATÁSI CÉLJAI

A konzultációs segítség nyújtása mellett programunk kiemelt célja, hogy a konzultációs folyamat interakciós sajátosságait és a konzultáció hatékonyságát az egyéni problémák tükrében vizsgáljuk. *A szülő-csecsemő konzultáció tervezése és folytatása mindig egyénre szabott. Függ a szabályozási probléma, vagy a regulációs zavar jellegétől, súlyosságától, a csecsemő fejlődési problémájától és a szülők érzelmi-hangulati hozzáállásától.* Programunkban **a videóra rögzített vizsgálatokat, valamint a konzultációs üléseket kutatási célokból, név és személyes adatok felhasználása nélkül feldolgozzuk.** A feldolgozás során az adott szabályozási problémára jellemző tematikákat és interakciós mintázatokat elemezzük. Kutatásunk kiemelt célja, hogy a jellemző mintázatok feltárásával a korai intervenció és prevenció minél hatékonyabb tervezését tudjuk megvalósítani.

A kutatás részeként a szülők **a vizsgálati szakaszban** egy kérdőívcsomagot töltenek ki, amiben gondozási szokásaikkal, esetleges aggodalmaikkal, valamint gyermekük regulációs jellemzőivel kapcsolatban teszünk fel kérdéseket. A kérdőívcsomag kitöltése kb. 20 percet vesz igénybe. **A konzultáció befejeztével** a szülők ismét kitöltenek egy kérdőívcsomagot, amelyben esetleges aggodalmaikkal, valamint gyermekük regulációs jellemzőivel kapcsolatban teszünk fel ismét kérdéseket.

ETIKAI SZEMPONTOK

Személyesség védelme, adatok tárolása és kutatási célú feldolgozása

A videofelvételek, a szülők által szolgáltatott személyes adatok és a kérdőívek adatainak tárolása **titkosított adatbázisban** történik, a szülők és a gyermek személyiségi jogainak biztonsága érdekében. **A titkosított adatbázishoz kizárólag a kutatás vezetőjének van hozzáférése.** A videofelvételeket és a szülők által kitöltött kérdőívcsomagot a személyes adatoktól elkülönítve tároljuk. Az adatok feldolgozása név és a személyes adatok felhasználása nélkül történik, és kizárólag kutatási célokat szolgál.

Oktatási célú felhasználás

A vizsgálatokról, illetve a konzultációs alkalmakról készült videofelvételeket, vagy azok egy részét a **szülők hozzájárulásával** **oktatási célokra** is felhasználhatjuk. **Csak olyan felvételt használunk fel ezekre a célokra, amelyekről a szülőkkel előzetesen egyeztettünk, és azok oktatási célból történő felhasználására a szülők külön írásbeli engedélyt adtak.** Nem mutathatunk be oktatási célokból

olyan video részletet, amelyhez nem adták hozzájárulásukat, illetve amely a szülők, vagy a család személyességét felismerhetővé teszi.

Visszalépés. A szülők bármikor dönthetnek úgy a programba való belépésüket követően, hogy mégsem szeretnék abban részt venni. Ez esetben kérésükre az addig készített videofelvételeket, illetve kérdőívük adatait töröljük a titkosított adatbázisból.

Visszajelzés az eredményekről és további segítségnyújtás

A vizsgálatok eredményeiről a családdal foglalkozó szakember ad szóban visszajelzést. Szükség esetén a családdal foglalkozó szakember tájékoztatást tud nyújtani arról, hogy milyen egyéb gyermekellátó intézményhez fordulhat a család a vizsgálat során felmerült esetleges további problémákkal.

KIK VÉGZIK A VIZSGÁLATOKAT ÉS A KONZULTÁCIÓT?

Programunkban **szakképzett szakemberek** vesznek részt, akik jelentős szakmai tapasztalattal és gyakorlattal rendelkeznek a programban leírt területeken. A program dolgozói:

Arató Ágnes pszichológus

Hámori Eszter, dr. klinikai gyermek-szakpszichológus, gyermek-pszichoterapeuta

Lengyel Rita pszichológus

Márkus Lilla pszichológus

Medgyesi Patrícia, dr. tanácsadó szakpszichológus

Rajnik Mária klinikai gyermek-szakpszichológus, gyermek-pszichoterapeuta

HOGYAN LEHET JELENTKEZNI?

A programba a PPKE Pszichológiai Obszervációs Laboratórium ("Babajátszó") honlapján, a program felületén található **Bejelentkező lap** kitöltésével lehet jelentkezni. A bejelentkező lap beérkezését követően **a szülőkkal a család vizsgálatát végző szakember veszi fel a kapcsolatot** és egyeztet a találkozás időpontjáról.

KELL-E TÉRÍTÉST FIZETNI A VIZSGÁLATOKÉRT ÉS A KONZULTÁCIÓÉRT?

A vizsgálatokért és a konzultációs alkalmakért térítést nem kell fizetni, azok ingyenesek. A családok részvételükkel azonban vállalják, hogy a kutatási program részeként róluk videofelvétel készül, amelyet a kutatócsoport kutatási célokból feldolgoz, természetesen az etikai szempontok betartásával (lásd fentebb).

A KONZULTÁCIÓS PROGRAM HELYSZÍNE ÉS IDŐPONTJAI

Helyszín

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem fejlődépszichológiai kutatások és csecsemő-konzultációs célokra kialakított vizsgáló helyisége (Pszichológiai Obszervációs Laboratórium, "Babajátszó")

Időpontok

A vizsgálatok és a konzultációk a családokkal egyeztetett időpontokban zajlanak.

Köszönjük részvételüket, amellyel hozzájárulnak ahhoz, hogy minél többet tudjunk meg a korai fejlődés során felmerülő szabályozási problémák hátteréről és azok megoldási lehetőségeiről!

Dr. Hámori Eszter
Tanszékvezető egyetemi docens
A Korai Fejlődés Kutatási Program vezetője
Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Pszichológia Intézet,
Fejlődés és Klinikai Gyermeklélektan Tanszék